

[Statsministeren]

opfattelse, hvorefter menneskerettighedsorganerne i Europarådet må være det rette forum for en seriøs behandling af menneskerettighedssituationen i Tyrkiet. Det er vigtigt, at vi benytter netop det system og det apparat, der er dér, og som er næsten skræddersyet til en situation, en dybt foruroligende situation, som den, vi taler om i dag, hvor der er tale om en deltagerstats krænkelse af konventionen, og hvor der er tale om, at man bringer proceduren i konventionens artikel 24 i anvendelse. Dette vil give de berørte parter, herunder også den tyrkiske regering, al mulig lejlighed til at fremføre deres synspunkter i sagen.

Som den tidligere regering har peget på, vil den sag, som Danmark sammen med fire andre vesteuropæiske lande har rejst mod Tyrkiet ved Menneskerettighedskommissionen i Strasbourg, skabe mulighed for at fastholde Tyrkiet på dets forpligtelser under konventionen til at efterleve de principper, der må overholdes i en demokratisk retsstat.

En eksklusion af Tyrkiet af Europarådet – det vil jeg gerne sige – ville derimod betyde, at de vesteuropæiske lande mistede deres påvirknings- og pressionsmuligheder over for Tyrkiet under konventionen og i Rådet. Den nuværende regering deler disse synspunkter.

Jeg erindrer, at den forrige regerings udenrigsminister så ofte klart frarådede, at Danmark isoleret tog skridt mod Tyrkiet i ministerkomiteen. Jeg tror, det var en klog holdning, og jeg kan sige, at den mener jeg at vi for nærværende bør fastholde.

Lad mig slutte med at sige, at den nuværende regering indtager i spørgsmålet om Tyrkiet og menneskerettighederne ganske den samme holdning som den forrige regering. Nogle vil mene – det er jeg sikker på – at jeg i dag nok har udtrykt mig lidt stærkere og lidt fastere end udenrigsministeren i den forrige regering. Men det håber jeg folketingset vil have forståelse for.

Forhandling

Steen Folke (VS):

Det var jo desværre ikke så frygtelig meget, statsministeren kunne oplyse om situationen i Tyrkiet med hensyn til menneskerettigheder. Statsministerens indlæg handlede mest om, hvilken fortræffelig institution Den euro-

pæiske Menneskerettighedskommission er, og hvilken udmærket sag Danmark har været med til at rejse.

Også jeg mener, det er godt, at sagen er blevet rejst, men det er unægtelig en langsom og uendelig langmodig, når man giver det tyrkiske regime 4 måneder ekstra til at svare på anklagerne. Imens kan den grove krænkelse af menneskerettighederne i Tyrkiet, som også ifølge statsministeren finder sted, fortsætte uhindret, og hvad værre er: generalerne kan cementere deres regime.

Lad mig starte med at læse et pressetelegram fra Ankara op, som forleden dag, den 29. oktober 1982, blev bragt i forskellige danske dagblade, bl.a. Ekstra Bladet og Jyllands-Posten. Telegrammet lyder i sin helhed:

»56.486 personer er blevet arresteret, mistænkt for »terroristiske aktiviteter« i Tyrkiet, siden militæret tog magten for knap to år siden, fremgår det af en rapport, som det tyrkiske militærstyre fremlagde i går.

Af rapporten fremgår, at 203 tidligere parlamentsmedlemmer, 80 sagførere, 46 journalister, 3.067 fagforeningsfolk og 15.685 medlemmer af »ulovlige sammenslutninger« er blevet stillet for retten.

581 mennesker er blevet dræbt og 822.000 skydevåben beslaglagt, siden militæret satte demokratiet ud af kraft. 21 af 143 dødsdomme er blevet eksekveret.

Der er fremsat 540 beskyldninger om tortur, af hvilke kun 53 er blevet undersøgt. Det har ført til arrestation af 142 politifolk, af hvilke 15 foreløbig er blevet dømt og 34 frifundet.

Af de 56.486 arresterede hævdes 24.598 tilbageholdt i landets militære fængsler. Af dem har 6.512 fået dom.«

Disse rædselstal stammer vel at mærke, som det fremgik af telegrammet, fra det tyrkiske militærregime selv. At virkeligheden er endnu mere rædselsvækkende, kan ingen være i tvivl om.

Men jeg skal ikke bruge min taletid på at udmale rædslerne under det tyrkiske militærdiktatur. Jeg vil i stedet sige endnu en smule om den nye forfatning, dernæst gøre lidt ud af baggrunden for og sigtet med generalernes regime og til slut komme ind på, hvad Danmark kan gøre.